

Talousvaliokunta

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Vihreän siirtymän rahoitus; Kestävä Eurooppa- investointiohjelma

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Vihreän siirtymän rahoitus; Kestävä Eurooppa- investointiohjelma (E 62/2019 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- finanssineuvos Kristina Sarjo, valtiovarainministeriö
- vanhempi ekonomisti Otso Manninen, Suomen Pankki
- Senior Director Jarmo Heinonen, Business Finland Oy
- osastonjohtaja Antti Kontio, Kuntarahoitus Oyj
- varatoimitusjohtaja Esko Kivisaari, Finanssiala ry
- johtava asiantuntija Ville Kajala, Keskuskauppakamari

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- toimitusjohtaja Jouni Keronen, Climate Leadership Coalition ry
- Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA
- Finanssiala ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT
- Palkansaajien tutkimuslaitos
- Hansel Oy
- Energiateollisuus ry

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2020 vp

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Ehdotus

Komission tiedonannon mukaan Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmalla on tarkoitus saada alkavan vuosikymmenen kuluessa liikkeelle vähintään biljoonan euron kestävät investoinnit. Ohjelman avulla on tarkoitus ohjata julkisia investointeja vihreän siirtymän rahoitukseen ja saada liikkeelle myös yksityisiä varoja EU:n rahoitusvälineiden, erityisesti InvestEU-ohjelman, kautta. Investointiohjelmaan kuuluvalla oikeudenmukaisen siirtymän mekanismilla on tarkoitus varmistaa, että vihreä siirtymä on reilu ja oikeudenmukainen.

Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelman avulla on tarkoitus rahoituksen ohella luoda sääntelykehys, joka helpottaisi ja houkuttelisi julkisia ja yksityisiä investointeja, jotta siirtymä kohti ilmastoneutraalia, vihreää, kilpailukykyistä ja osallistavaa taloutta voidaan toteuttaa.

Komissio asettaa Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmalle tiedonannossaan kolme päätavoitetta:

- Lisätä siirtymän rahoitusta ja kanavoi alkavan vuosikymmenen kuluessa EU:n talousarviosta ja siihen liittyvistä välineistä sekä InvestEU:sta kestävien investointien tukemiseen rahoitusta, jolla toteutetaan kestäviä investointeja vähintään biljoonalla eurolla. Euroopan investointipankilla on tässä yhteydessä keskeinen tehtävä.
- Luoda yksityisille sijoittajille ja julkiselle sektorille suotuisat puitteet toteuttaa kestäviä investointeja.
- Tarjota tukea hankkeiden toteuttajille yksityisellä ja julkisella sektorilla kestävien hankkeiden määrittämisessä, jäsentämisessä ja toteuttamisessa. InvestEU:n yhteydessä perustetulla neuvonanto- ja tietoaalustalla (Invest EU Advisory Hub) ja sen edelleen kehittämisellä on tässä tärkeä rooli.

Komissio on jo aiemmin seuraavaa rahoituskehyskautta koskevissa esityksissään ehdottanut, että ilmastotoimiin ja ympäristöön liittyviin menoihin käytetään 25 prosenttia tulevan rahoituskauden talousarvion koko määrästä. Erityisesti yhteisen maatalouspolitiikan ohjelmien, Euroopan aluekehitysrahaston, koheesiorahaston ja Horisontti Eurooppa-tutkimusohjelman varoja kohdennuu merkittävä määrä 25 prosentin ilmasto- ja ympäristötavoitteiden toteuttamiseen. InvestEU:n avulla on tarkoitus vivuttaa vuosina 2021—2030 yksityisiä ja julkisia ilmasto- ja ympäristöinvestointeja noin 279 miljardia euroa. Annettavan EU:n talousarviotakuun ansiosta EIP-ryhmä ja muut toteutuskumppanit voivat rahoittaa enemmän ja riskialttiimpia hankkeita ja saada mukaan yksityisiä sijoittajia. Lisäksi ohjelmaa rahoitetaan EU:n päästökauppajärjestelmästä.

Komission mukaan oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi on keskeinen väline, jonka avulla varmistetaan, että siirtyminen ilmastoneutraaliin talouteen toteutetaan oikeudenmukaisesti niin, että ketään ei jätetä jälkeen. Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin avulla on tarkoitus tarjota kohdennettua tukea, jotta kaudella 2021—2030 saadaan investoitua vähintään 143 miljardia euroa niillä alueilla, joilla siirtymän yhteiskunnalliset ja taloudelliset vaikutukset ovat suurimmat.

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2020 vp

Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi käsittäisi komission mukaan kolme pääasiallista rahoituslähdetä:

- Oikeudenmukaisen siirtymän rahastoon on tarkoitus osoittaa 7,5 miljardia euroa uutta EU-rahoitusta, joka täydentää seuraavaa monivuotista rahoituskehystä koskevaa komission ehdotusta. Rahoitus olisi pääasiassa avustuksia alueille, joihin siirtymän taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset kohdistuvat kielteisimmin fossiilisten polttoaineiden tuotannossa odotettujen työpaikkojen menetysten ja kasvihuonekaasuvältaimpien teollisuuslaitosten tuotantoprosessien muuttamisen vuoksi. Näin voidaan saada toteutettua 35—50 miljardin euron uudet kestävät investointihankkeet.
- InvestEU-ohjelmaan kuuluvan oikeudenmukaisen siirtymän järjestelyn tavoitteena on saada liikkeelle jopa 45 miljardin euron investoinnit liittyen esim. hiilestä irtautumista koskeviin hankkeisiin ja alueiden talouden monipuolistamiseen. Eritysjärjestelyn tavoitteena on houkuttaa yksityisiä investointeja.
- Julkisen sektorin lainajärjestely, joka toteutetaan EIP:n kanssa ja jota tuetaan EU:n talousarviosta. Tavoitteena on saada liikkeelle 25—30 miljardin euron investoinnit esim. energia- ja liikenneinfrastruktuuriin, kaukolämpöverkkoihin ja rakennusten kunnostamiseen.

Jotta jäsenvaltiot voivat saada tukea oikeudenmukaisen siirtymän mekanismista niiden pitäisi laatia alueelliset oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelmat komission hyväksyttäväksi. Suunnitelmien olisi oltava johdonmukaisia kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien sekä ilmasto- neutraalin talouteen siirtymisen kanssa. Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta voisivat saada tukea kaikki EU:n jäsenmaat siirtymähaasteen suuruus, yhteiskunnalliset haasteet sekä jäsenvaltion taloudellisen kehityksen taso huomioon ottaen. Tuki keskitettäisiin kussakin jäsenvaltiossa niihin alueisiin ja aloihin, joihin siirtymä vaikuttaa eniten, koska ne ovat riippuvaisia fossiilista polttoaineista tai hiili-intensiivisistä prosesseista.

Ehdotukset oikeudenmukaisen siirtymän mekanismista ja rahastosta on esitetty tilanteessa, jossa EU:n monivuotisesta rahoituskehystä käytävät neuvottelut ovat edenneet varsin pitkälle. Suomen neuvoston puheenjohtajana julkaisemassa neuvottelupaketissa on oikeudenmukaiselle siirtymämekanismille sisällytetty pour memoir-kohta, joka mahdollistaisi määrärahan kohdentamisen tähän uuteen välineeseen.

Euroopan investointipankin rooli Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmassa on tärkeä. EIP on tärkein InvestEU:n toteutuskumppani 75 prosentin osuudella. 25 prosentin osuuden jakavat muut kansainväliset rahoituslaitokset sekä kansalliset toimijat. InvestEU:hun kuuluu erityinen oikeudenmukaisen siirtymän järjestely, jolla luodaan lisäinvestointeja alueilla, joilla vaikutukset ovat suurimmat. Toiseksi EIP osallistuu EU:n talousarviosta tuettavaan julkisen sektorin lainajärjestelyyn myös omalla riskillä myönnettävällä lainoituksella. EIP:n odotetaan edistävän Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmaa sillä tavoin, että EU:n rahoitusvälineiden avulla saadaan liikkeelle noin 250 miljardin euron investoinnit. Lisäksi EIP on ilmoittanut kaksinkertaistavansa ilmastotavoitteensa nykyisestä 25 prosentista 50 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä, mikä toteutuessaan lisää ilmastohankkeiden rahoitusta merkittävästi.

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2020 vp

Komissio on ilmoittanut tarkastelevansa valtiontukisääntöjä sekä julkisia hankintoja koskevia sääntöjä 2021 mennessä ympäristön ja energia osalta, jotta ne olisivat linjassa vihreän kehityksen kanssa. Valtiontukea voisi nyt annetun tiedonannon mukaan kohdentaa nykyistä joustavammin tukemaan ilmastoneutraaliin talouteen siirtymistä esimerkiksi rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi, kaukolämpöhankkeisiin sekä hiilivoimalaitosten sulkemiseen. Lisäksi komissio aikoo arvioida innovaatio- ja modernisaatorahastojen roolia osana päästökauppajärjestelmän tarkistusta.

Komissio mainitsee tiedonannossaan myös keskeisiä askelmerkkejä kohti kestäväen kehityksen aseman vahvistamista rahoitusjärjestelmän näkökulmasta. Komissio jatkaa työtään rahoitusmarkkinoiden viherryttämisessä. Komissio tulee päivittämään kestäväen rahoituksen strategian vuoden 2020 kolmannen neljänneksen aikana. Kestäväen rahoituksen luokitusjärjestelmän (ns. taksonomia) osalta komissio jatkaa työtä teknisten tarkastusvaatimusten osalta ja samalla tutkii luokitusjärjestelmän mahdollista laajempaa hyödyntämistä.

Valtioneuvoston kanta

Suomi kannattaa tavoitetta siirtymisestä ilmastoneutraaliin talouteen Euroopassa vuoteen 2050 mennessä. Suomi katsoo, että kyseessä on mittava haaste, mutta samalla myös mahdollisuus. Suomi korostaa, että siirtymä ilmastoneutraaliin talouteen luo myös merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia.

Suomen hallitus on hallitusohjelmassaan asettanut tavoitteeksi sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväen Suomen rakentamisen. Suomi muun muassa tavoittelee hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä. Esiitetty investointiohjelma on linjassa Suomen asettamien ilmastotavoitteiden kanssa. EU:n talousarvio sekä jäsenvaltioiden julkinen rahoitus eivät yksin riitä huomattavien investointitarpeiden rahoittamiseen. Julkisen rahoituksen rooli on vauhdittaa yksityisen rahoituksen suuntautumista vihreisiin kohteisiin. Suomi pitää ensiarvoisen tärkeänä, että EU:ssa luodaan suotuisat puitteet ja tarkoituksenmukaiset instrumentit, joiden avulla voidaan mahdollisimman kustannustehokkaasti kannustaa yksityisiä toimijoita edistämään ja rahoittamaan kestäviä investointeja.

Suomen kantoja Euroopan vihreän kehitysohjelmaan tullaan tarkentamaan ohjelmaan sisältyvien aloitteiden ja lainsäädäntöehdotusten sekä niiden rahoituksen täsmentyessä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Komission vihreän kehityksen ohjelma. Nyt käsillä oleva valtioneuvoston kirjelmä on osa Euroopan komission vihreän kehityksen ohjelmaa (Green Deal), josta talousvaliokunta on vastikään antanut lausuntonsa suurelle valiokunnalle (TaVL 3/2020 vp — U 61/2019 vp). Nyt valtioneuvosto kuvaa vihreän siirtymän rahoitusta ja Kestävä Eurooppa -investointiohjelmaa todeten näiden suunnitelmien olevan linjassa Suomen omien tavoitteiden kanssa.

Talousvaliokunta huomauttaa, että komission tiedonanto kuvailee tavoitteita ja osin keinojakin tavalla, joka on omiaan hämärtämään käsitystä siitä, mikä osa rahoituksesta on julkista ja mikä

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2020 vp

sellaista yksityistä, joka oletetaan saatavan liikkeelle julkisella vivulla. Valtioneuvoston kirjelmän jääminen yleiselle tasolle on kuitenkin ymmärrettävää ohjelman tässä vaiheessa, kun konkreettisia lainsäädäntöehdotuksia ei ole vielä kattavasti tiedossa. Talousvaliokunta ottaa kantaa esimerkiksi oikeudenmukaisen siirtymän rahaston ehdotettuihin yksityiskohtiin sitä koskevan kirjelmän (U 2/2020 vp) käsittelyn yhteydessä pitäytyen tässä lausunnossaan yleisiin näkököhtiin sääntelyn kehityksestä.

Pääomien ohjaaminen vihreisiin kohteisiin — lainsäätäjän keinovalikoima. Komission julkilausuma tavoite on saada aikaan 1 000 miljardin euron verran investointeja, jotka kohdistuisivat kestäviksi luokiteltuihin kohteisiin. Keskeisenä toimenpiteenä olisi, erityisesti EU-Invest-ohjelmaa hyödyntäen, ohjata julkisia investointeja tällaisiin kohteisiin ja luoda kannustimia myös yksityisille investoijille tehdä niin.

Talousvaliokunta katsoo, että julkisten tahojen tekemien edistämistoimien tulee olla — ensisijaisesti ja lainsäädännön keinoin — mahdollistavan ja ohjaavan toimintaympäristön luomista ja vasta toissijaisesti rahoitusavun tarjoamista. Julkisten varojen roolin tulee olla markkinapuutetta paikkaava ja vipuvaikutusta luova: markkinahäiriöiden välttämiseksi on tärkeää, että julkisia varoja kohdennetaan sellaisiin hankkeisiin tai niiden elinkaarten kohtiin, joihin yksityinen rahoitus olisi esimerkiksi riskillisyyden vuoksi liian kallista tai kokonaan mahdotonta. Investointiohjelmaa tulee toteuttaa erityisesti vähähiilisen teknologian tutkimus- ja kehitystuen luonteisesti. Rahoitusta ohjaavan politiikan ja prosessien on oltava ennakoitavaa, johdonmukaista ja läpinäkyvää.

Erityisen riskillisten hankkeiden osalta päätöksenteon tulee sisältää tietoinen punninta siitä, mistä sijoituskriteereistä joustetaan, kun sijaa annetaan rahoitettavan toiminnan ilmastovaikutuksille.

Vaikka käsillä oleva ohjelma on alkujuuriltaan eurooppalainen hanke, on hyvä arvioida myös, kuinka kansallisten säädösten muuttamisella voidaan edesauttaa rahoituksen ohjautumista ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Talousvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että esimerkiksi kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän mahdollisuus rahoittaa valtion infrastruktuurihankkeita hankeyhtiöiden avulla edellyttää muutoksia Kuntien takauskeskusta koskevaan lainsäädäntöön.

Taksonomia. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan vihreisiin kohteisiin olisi tarjolla enemmän rahoitusta kuin mitä tällaisia investointikohteita on tarjolla. Tämä korostaa tutkimus- ja innovaatiotoiminnan merkitystä. Kapeikko näyttää muodostuvan myös siihen, kuinka sijoittajat voisivat saada päätöksentekonsa tueksi yhteismitallista ja luotettavaa tietoa sijoituskohteiden ilmastovaikutuksista.

Kestävyysluokittelulle on siten selkeä kysyntä. Tällaisten määritelmien laadinnassa joudutaan kuitenkin hankaliinkin rajanvetotilanteisiin: jos ”vihreän statuksen” substanssivaatimusten muodostama kynnys tai hallinnollinen taakka statuksen saamiseksi muodostuu liian korkeaksi, vihreiden kohteiden volyymi jää vähäiseksi ja siten myös niiden vaikutus marginaaliseksi. Toisaalta liian löyhät kriteerit voivat mahdollistaa joukkoon pääsyn myös kohteille, jotka eivät olekaan tosiasiallisesti ilmastotavoitteiden mukaisia, mikä voi rapauttaa luottamusta järjestelmään. On myös ilmeistä, että vihreän rahoituksen piiriin voi tulla suuressa mitassa hankkeita, jotka muu-

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2020 vp

toinkin toteutuisivat. Lisäksi epävarmuus sääntelyn kehityksestä voi vähentää halukkuutta sijoittaa kestäviin kohteisiin; jos luokittelu muuttuu kovin taajaan, kasvaa riski, että sijoittajat eivät enää tukeudu siihen valintoja tehdessään. Tulisi myös välttää eri toimijoihin kohdistuvia päällekkäisiä kriteerejä.

Ympäristöriskin käsite. Kestävinä tai ympäristöystävällisinä sijoituskohteina myytävien tuotteiden houkuttavuus asiakkaiden silmissä perustuu usein kyseisten tuotteiden tavallista suurempaan läpinäkyvyyteen sekä luottamukseen siitä, että niiden kautta sijoittaja pystyy sijoituskäyttäytymisellään vaikuttamaan ympäröivään yhteiskuntaan. Tässä yhteydessä on olennaista pitää erillään toisistaan käsite siitä, että jokin sijoituskohde voi olla ympäristövaikutuksiltaan — tai muiden kestävyyttä indikoiviksi valittujen tekijöiden osalta — enemmän tai vähemmän kestävä. Ympäristöriskeillä tarkoitetaan tällöin sijoituksen kohteena olevan toiminnan aiheuttamaa riskiä ympäristölle. Tästä erillään tulee pitää se riski, minkä ympäristö kaikkienensa — sään ääri-ilmiöt ja muut ilmastomuutoksen vaikutukset — aiheuttaa yritystoiminnan kannattavuudelle ja siten sen edellytyksiin olla sijoittajien kannalta tuottava kohde.

Talousvaliokunta korostaa, että kestävä rahoituksen taksonomian on tuettava järjestelmätason päästövähennyksiä ja kestävä kehitystä, ei vain valikoitava yksittäisiä kestäväksi arvioituja toimintoja. Eri teknologioita, ratkaisuja ja teollisuudenaloja on arvioitava tasaveroisesti niiden hyötyjen ja haittojen näkökulmasta.

Vihreä status kannustaa, ruskea sanktioi. Vihreän luokituksen toimintaperiaate on selkeä: voidakseen saada tuotteelle tai toiminnolle vihreän luokituksen tulee toiminnanharjoittajan täyttää määrätyt kriteerit ja hallinnolliset todentamisvelvoitteet. Tällöin on selvää myös, että kustannus näistä toimituksista kohdentuu sille taholle, jonka intressissä luokituksen saaminen on. Luokituksen tulisi kannustaa myös vapaaehtoiseen avoimeen toiminnan raportointiin vihreän rahoituksen saamiseksi. Kysymys luokituksen kustannuksista on olennaisesti erilainen ns. ruskeiden toimintojen suhteen. Ruskea taksonomia pyrkii puolestaan tunnistamaan kohteet, jotka ovat haitallisia kestävyystavoitteiden kannalta. Tällöin on vaikeaa nähdä, että ne tahot, joiden toiminnalle olisi tulossa ruskea status, olisivat motivoituneita ryhtymään toimiin ruskean luokituksen vahvistamiseksi. Tämän valossa onkin pidettävä tarkoituksenmukaisena, että ruskeiden luokitusten toteutusmekanismi ei olisi taksonomiassa, vaan yleisessä yritysten taloudellisen raportoinnin kontekstissa, johon tulisi lisätä kestävyystavoitteen saavuttamisen kannalta keskeisiä avoimuusvelvoitteita, jotka konkretisoituisivat toiminnan luokitteluna ennalta määrättyihin kriteereihin nojautuen. Talousvaliokunta korostaa, että avoimuusvelvoite on syytä toteuttaa tavalla, joka kuormittaa toimijoita mahdollisimman vähän, esimerkiksi yhteisen EU-tason rekisterin tai standardin avulla.

Koska finanssimarkkinoiden tavoite on huomioida yrityksen finanssiarvon ja -riskien kannalta olennaiset tekijät ja sisällyttää ne sijoittajille näytettäviin laskelmiin, talousvaliokunta katsoo, että mahdollisimman oikeantasoinen ulkoisvaikutusten hinnoittelu on omiaan edistämään kestävyysinvestointeja. Talousvaliokunta arvioi, että huolellisesti laaditun taksonomian myötä markkinoiden läpinäkyvyys voi edesauttaa parempaa kohteiden riskin ja arvon määrittelyä. Valiokunta puoltaa suunnitelmia laajentaa taksonomia kattamaan myöhemmässä vaiheessa muitakin kestävyysnäkökulmia, kuten yhteiskuntavastuuseen ja hyvään hallintoon liittyviä tavoitteita.

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2020 vp

Edelläkävijyys. On selvää, että EU:n jäsenvaltiot, muiden kehittyneiden maiden tapaan, ovat valtavasti kulutuskäyttämisen ja toimintatapojen muutoksen edessä. Tämä voi luoda uutta liiketoimintaa. Talousvaliokunnan saaman selvityksen mukaan esimerkiksi digitaaliset alustat voivat olla monin tavoin merkittävä väline jouduttamaan materiaalitehokkuutta muun muassa tuomalla kiertotalouden toimintoja kuluttajien ulottuville. Talousvaliokunta muistuttaa, että vähähiilisyyskehitystä tukevien innovaatioiden markkinoille saattaminen ja skaalaaminen ovat kuitenkin hyvin pääomaintensivisiä vaiheita. Pilottilaitosten ja ensimmäisten teollisen mittakaavan toteutusten vaiheessa riskit ovat suuria ja investointisyklit pitkiä. Julkisella tuella voi tähän vaiheeseen kohdistettuna olla merkittävä mahdollistava ja vivuttava vaikutus.

Punnintoja säädösten jatkovalmisteluun. Koska mikään yksittäinen toimenpide tai mekanismi ei voi saada aikaan ilmaston kannalta riittävää toimintatapojen muutosta, on tärkeää, että keinovalikoima saadaan laajaksi. Tämä edellyttää, että lainsäätäjän lisäksi myös säännöksiä soveltavat viranomaiset ottavat kaikessa päätöksentössään huomioon, että talouden toimijoille tulee tehdä mahdollisimman helpoksi kantaa osansa muutoksen taakasta. Talousvaliokunta ilmaisee huolensa siitä, ettei ilmastonmuutoksen hillinnän edellyttämien toimien laaja-alaisuuden ja kiireellisyyden tarvetta ole tunnustettu säännöksiä soveltavien viranomaisten toiminnassa.

Talousvaliokunta toistaa aiemminkin ilmaisemansa varauksellisuuden finanssialan toimijoiden vakavaraisuusvaatimusten käyttämisestä sijoitusten ohjaamiseen vihreisiin kohteisiin. Tällä hetkellä ei ole olemassa näyttöä siitä, että vihreiden sijoitusten taloudellinen riski olisi muita sijoituksia pienempi. Sen vuoksi vihreiden sijoitusten riskipainojen pienentäminen johtaisi oletettavasti finanssialan heikompaan tappionsietokykyyn, mikä puolestaan olisi omiaan vaikeuttamaan ilmastonmuutoksen vastaisten toimien rahoittamista ja heikentämään rahoitusjärjestelmän vakautta. Sen sijaan harkittavaksi voitaisiin ottaa nk. ruskeiden kohteiden riskipainojen kasvattaminen. Riskipainoja korottavaan suuntaan toimittaessa vakavaraisuussäätelyä voitaisiin poikkeuksellisesti käyttää ohjaavan vaikutuksen aikaansaamiseksi sääntelyn alkuperäistä tarkoitusta vaarantamatta.

Nyt esitettyjen suunnitelmien kokonaisvaikutuksia on vaikeaa arvioida niin monen seikan riippuessa vielä valmisteluvaiheessa olevista kriteeristöistä, alemmanasteisesta sääntelystä ja viranomaisohjeistuksista. Valiokunta tähdentää, että markkinat ovat varsin alttiita reagoimaan jo ennusteisiin tulevan sääntelyn suhteen: alustavatkin arviot kannustimista tai sanktioista voivat saada aikaan vaikutuksia pääomien liikkeisiin tai kiihdyttää hiilivuotoa. Erityisesti hiilivuodon voidaan arvioida olevan merkittävä riski sinänsä kunnianhimoisten EU-säännösten tavoitteiden toteutumisen kannalta. Tämän vuoksi säädösvalmistelun avoimuuteen, toimintaympäristön ennakoitavuuteen ja oikeusvarmuuteen tulisi kiinnittää huomiota jo prosessien alkuvaiheista lähtien.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Talousvaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Valiokunnan lausunto TaVL 6/2020 vp

Helsingissä 12.3.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Arto Pirttilahti kesk
jäsen Maria Guzenina sd
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Eeva Kalli kesk
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Sakari Puisto ps
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Janne Sankelo kok
jäsen Joakim Strand r
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Kai Mykkänen kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller